

HELENA SYRJÄ

Perintö muistisairaiden iloksi

Helsinkiläinen **Pirkko Vilppunen** jätti asuntonsa ja omaisuutensa perinnöksi Muistiliitolle. Pirkon ystävät muistelevat hänen elämänsä ja ajatuksiaan siitä, miten perintö voisi olla avuksi ja iloksi muistisairaille ihmisille.

✍ ANNE LEINONEN 📷 KAISU JOUPPI

Työni tässä asunnossa on antanut minulle paljon. Luonnon läheisyys, kaunis kirkko sen keskellä ja ympäröivä vanha Helsinki ovat asioita, joiden kokemuksen haluan jakaa, Pirkko kertoi Muistiliiton silloiselle toiminnanjohtajalle **Eila Okkoselle** heidän tavatessaan.

Pirkko teki elämänsä aikana töitä toisten hyvinvoinnin eteen voimistelunopettajana ja fysioterapeuttina. Hänen ajatuksenaan oli, että Muistiliitto jatkaisi työtä tekemällä hänen kodistaan paikan, jonne muistisairaat voisivat tulla hetkeksi rentoutumaan.

Eryityisesti asunnon ikkunoista avautuva maisema puistoineen ja kirkkoineen oli Pirkolle tärkeä ja sen kauneuden hän halusi jakaa myös muiden iloksi. Maiseman muistavat hyvin Pirkkoon opiskeluvuosina tutustunut **Riitta Ruosteenoja** ja geriatri **Tiina Harjulehto**, joka ystäväystyi Pirkon kanssa tämän tullessa vastaanotolle.

– Pirkko katseli aina maisemaa. Kun tuli vieraaksikin, aina pantiin nojatuoli sellaiseen asentoon, että näkyi kirkko ja puut, Riitta muistelee.

– Hänen ajatuksenaan oli, että asunnossa muistisairaat voisivat levähtää, katsella tauluja, kuunnella musiikkia ja katsella kirkkoa eri vuodenaikoina, Tiina kertoo.

LAULAMISTA YHDESSÄ

Eila tapasi Pirkon ensimmäistä kertaa vuonna 2012, kun Pirkko soitti Muistiliiton ovikelloa ja tuli vierailulle.

– Muistelen, että jo ensitapaamisella lauloimme hänen kanssaan suomalaista kansanlaulua pikkulinnusta. Se kuvastaa hyvin Pirkon suhtautumista elämään ja hänen avoimuuttaan eri tilanteissa, Eila kertoo.

– Pirkko oli spontaani ja leikkisä.

Tuon tapaamisen jälkeen Pirkko oli yhteydessä Eilaan useita kertoja vuodessa. Pirkko perehtyi tarkoin Muistiliiton toimintaan etsiessään kohdetta testamentilleen.

– Hänen luonteeseensa kuului se, että hän perehtyi syvällisesti asioihin, Tiina sanoo.

Eila yhdistää Pirkon kiinnostuksen muistiin ja siihen liittyviin häiriöihin hänen 2010-luvulla saamaansa aivoinfarktiin. Siitä Pirkko toipui, mutta aihepiiri jäi kiinnostamaan. Eila kertoo Pirkon kysyneen erityisesti

◀ Geriatri Tiina Harjulehto ja Muistiliiton entinen toiminnanjohtaja Eila Okkonen muistavat Pirkon avoimena ja valoisena persoonana.

Muistiliiton arvoista ja suhtautumisesta ihmisiin.

– Niistä keskustelimme toistuvasti ja syventyen. Hän piti tärkeänä jokaisen ihmisen arvostamista ja toiminnan parantamista kokeilujen avulla. Omalla urallaan hän aina pyrki kehittymään, Eila sanoo.

– Pirkko piti tärkeänä myös sitä, että Muistiliitto tekee kansainvälistä työtä.

APUA MYÖS OMAISILLE

Pirkko menehtyi vuonna 2017 pitkäaikaiseen sairauteen. Hänen varallisuutensa on nyt siirtynyt Muistiliiton perustamaan erillisvaralliseen rahastoon ja toiminnan suunnittelu käynnistyy liiton hallituksen ohjauksessa.

Pirkon ajatuksena oli, että omainen voisi jättää muistisairaana läheisensä vapaaehtoisvoimin ylläpidettävään kodinomaiseen tilaan lyhytaikaisesti.

– Omainen pääsisi näin vähän kävelemään tai kauppaan. Olisi palvelua muistisairaana hyväksi ja niin, että omainen saisi levätä, Riitta kertoo.

Testamentin mukaan asunto ei kuitenkaan saa muodostua vakituiseksi asunnoksi eikä siellä saa harjoittaa majoitustoimintaa tai hoitopalvelua.

”Hän sanoi kauniisti, että sitten kun hän siirtyy pois, hänen asuntonsa olisi sitten muistisairaiden paikka.”

Toiminta ei saa myöskään rajoittua kaipa-alaiseen maailmankatsomukseen eikä asunnossa saa harjoittaa minikäänlaista vain yhden asian julistus-toimintaa, kuten esimerkiksi joogaa, meditaatiota, evankelointia tai poliittista toimintaa.

JUMPPAKURSSEJA SVEITSISSÄ

Riitta ja Pirkko tutustuivat Helsingin yliopiston voimistelulaitoksella vuonna 1954 opintojen alkaessa. Se oli tuolloin ainoa paikka, mistä pystyi val-

mistumaan voimistelunopettajaksi. Pirkko valmistui vuonna 1958 ja lähti heti Yhdysvaltoihin, minne hän oli saanut stipendin vuodeksi. Siitä alkoi Pirkon pitkä kansainvälinen ura, johon kuului esimerkiksi kurssien vetäminen Sveitsissä.

– Pirkko kävi Sveitsissä neljänkymmenen vuoden ajan pitämässä kurseja. Sveitsiläiset saivat hänen takinliepeistään kiinni, kun siellä oli isot voimistelujuhlat ja Pirkko oli johtamassa Suomen joukkuetta. Sveitsissä haluttiin, että hän tulee tuomaan sinne suomalaista oppia voimistelusta, joka oli erilaista kuin heidän, Riitta kertoo.

Yhdysvalloissa vietetyn vuoden jälkeen Pirkko toimi Hyvinkäällä voimistelunopettajana ja vuoden lehtorina Englannissa Birminghamin yliopistossa. Sen jälkeen kutsui Jyväskylän yliopisto.

– Pirkko oli Jyväskylässä 11 vuotta opettajana niille, jotka valmistuivat liikunnanopettajiksi. Hän teki itse masterintutkinnon ja aloitti lisensiaatin tutkintoa. Hänellä oli kuitenkin koko ajan mielessä, että haluaisi opettaa liikuntaa heillekin, joilla on fyysisiä rajoitteita.

Tuo ajatus johti Pirkon opiskelemaan fysioterapeutiksi ja perustamaan 80-luvun alussa yrityksen Helsinkiin. Se toimi asunnossa, jossa Pirkko myös asui.

– Asunnossa oli hoituhuone. Asukkaat odottelivat eteisessä ja hoituhuoneessa oli lavitsoita, missä ihmiset makasivat, kuvailee Riitta.

KONNANKOUKKUJA MIELESSÄ

Pirkon hoituhuoneessa oli mahdollista saada esimerkiksi akupunktiota. Pirkko kävi heti yrityksen alkuajoina Taiwanissa hakemassa oppia sen tekoon.

– Hän lähti sinne lääkäriystävänsä kanssa ja Pirkko oppi heti hyvin. Alussa Pirkko ei saanut tehdä akupunktiota, ellei lääkäri ollut läsnä. Se muutettiin sitten myöhemmin. Kaikki asiakkaat olivat sitä mieltä, ettei lääkäri vaan Pirkko, kertoo Riitta.

Riitan ja Pirkon ystävyys säilyi läpi vuosien, vaikka elämä veikin heidät eri suuntiin. Riitta työskenteli voimistelunopettajana Satakunnassa ja Pirkanmaalla, Pirkko teki töitä Helsingissä ja vietti paljon aikaa myös ulkomailla.

– Paljon soittelimme ja vaihdoimme kuulumisia, Riitta kertoo.

Riitta muistaa ystävänsä hyvin huumorintajuisena.

– Hän oli sellainen vilperi, jolla oli aina konnankoukkuja mielessä. Hän nauroi makeat naurut monta kertaa, mutta huumori oli aina hyvántahtoista eikä hän loukannut ketään.

KIINNOSTUS TOISTEN HYVINVOINTIIN

Pirkko oli persoona, joka jäi mieleen, kertoo Tiina. Hän tutustui Pirkkoon, kun hän tuli vastaanotolle.

– Meillä oli heti hyvä yhteys. Hän tuli toisenkin kerran ja kutsui sitten kotiinsa, missä hän antoi minulle hoitoja. Kun tulin käymään, hän saattoi laulaa ovelta niin, että rappuun kuului, Tiina muistelee.

Pirkko oli kiinnostunut kaikesta uudesta, kokeiluista ja hengityksen merkityksestä hyvinvoinnille.

– Hän teki töitä toisten hyvinvoinnin eteen. Antoi hyvistä käsistään energiaa ja hoitoja, Tiina kertoo.

Hän muistaa Pirkon ihmisenä, jolla oli paljon valoisaa elämäkokemusta.

– Hän ei murehtinut itseään, eikä sitä, että hänen oli aika lähteä, Tiina sanoo.

– Hän sanoi kauniisti, että sitten kun hän siirtyy pois, hänen asuntonsa olisi sitten muistisairaiden paikka. 🔄